

Posamezna številka 6 vinarjev.

DAN

Posamezna številka 6 vinarjev.

„DAN“ izhaja vsak dan — tudi ob nedeljah in praznikih — ob 1. uri zjutraj; v ponedeljkih pa ob 8. uri zjutraj. — Naročnina znaša: v Ljubljani v upravnistvu mesečno K 1.20, z dostavljanjem na dom K 1.50; s pošto celoletno K 20.—, polletno K 10.—, četrtletno K 5.—, mesečno K 1.70. — Za inozemstvo celoletno K 30.—. — Naročnina se pošilja upravništvu.

Telefon številka 118.

NEODVIŠEN POLITIČEN DNEVNIK.

Uredništvo in upravništvo: Učiteljska Tiskarna, Frančiškanska ulica št. 8.

Dopisi se pošiljajo uredništvu. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo, rokopisi se ne vračajo. Za oglase se plača: peti vrsta 15 v, osmrtnice, poslana in zahvale vrsta 30 v. Pri večkratnem oglašanju po- pust. — Za odgovor je priložiti znamko.

Telefon številka 118.

Balkanska vojna.

Varna. — Burgas in Varna. — Bolgarska pristanišča. — Zveze z notranjo deželo. — Popis Varne. — General Savov.

VARNA.

Zgodilo se je, česar so se bali vsi, ko so videli, da Rusija ne bo smela podpirati bolgarskih bojnikov od morske strani.

Bolgarija ima ob Črnem morju odprto obrežje. Ob morju se vijejo gorski grebeni, ki pa doslej še niso utrjeni. Bolgarija ima ob Črnem morju dvoje pristanišč: na severu Varno in na jugu Burgas.

Burgas je večje pristanišče in je po naravi dobro zavarovano od obeh strani. Na bregovih ob Burgasu so utrjeni griči, ki bodo lahko uspešno branili pristop sovražnim ladjam.

Varna pa je malo pristanišče, ki je odprto na morje in ni zavarovana s posebnimi trdnjavami.

Od Varne do Burgasa pa vodi železnica v notranjo Bolgarijo. Iz Varne gre železnica na severni strani Balkana, mimo Tirnovega in Pievev v Sofijo. Iz Burgasa pa vodi železnica na južni strani Balkana, čez Staro Zagoro in Plovdiv v Sofijo. Obe železnici veže t. zv. transbalkanska proga, Tirnovo s Staro Zagoro.

Takoj ob začetku vojne se je pojavila misel, kaj bi se zgodilo, ako Turki napadejo Bolgarijo od morja in padejo tako Bolgarom za hrbet. Ako bi Rusija varovala Bolgarijo od morske strani bi se ne bilo ničesar bati tako da se je dalo videti, da Bolgarija svojih pristanišč nima tako utrjenih, da bi jih mogla braniti proti veliki sili na morju.

Danes je napad turškega ladjevja še nanever — vprašanje pa je, če ne postane nevaren za celo armado.

Po sedanjem bojnem načrtu je Burgas za Bolgare mnogo važnejši, nego Varna. Burgas leži nizko blizu turške meje in železnica vodi na Novo Zagoro, kjer se zbira vzhodno bolgarska armada, ki prodira proti Drinopolju. V Sejmenu je križišče obeh železniških prog in od tam ni daleč do Kare Mustafe, kjer Bolgari prodirajo proti Drinopolju. Misli pa si moramo, da so Bolgari na vse to pripravljene in da bodo ubranili od morske strani Turkom dohod, tudi ako se jim posreči razbiti pristanišče. Seveda bi bila s tem glavna armada proti Drinopolju oslABLJENA, ker bi Bolgari morali braniti prehode ob morskem bregu.

Varna in Burgas sta bili do osvobojenja turški primorski mesti brez posebne vrednosti. Šele po osvobojenju se je bolgarska armada potrudila, da si je uredila dvoje pristanišč.

Velikega ladjevja si v kratkem času svojega življenja mlada Bolgarija ni mogla ustvariti, ker njena moč še danes ne leži na morju. Napravila si je nekaj modernih nujno potrebnih ladij, ki so oskrbovale prevoz od Varne do Burgasa in so imele namen za vsak slučaj tudi braniti pristanišče pred manjšimi napadi.

Dočim ima Burgas globoko pristanišče, tako da se morejo ladje skrivati v varno zavetje gorskih utrd, ima Varna malo pristanišče, ki pa ga podaljšuje mal prekop, ki vodi v globoko jezero, katero sega precej daleč v notranjo deželo. Podajamo tu popis Varne.

V Varni sem bil pred štirimi leti. Pripe- ljali smo se tja iz Odese po Črnem morju. Od Odese do Varne smo se vozili 18 ur. Iz Odese

smo odšli ob 1. popoldne in smo prišli v Varno drugi dan ob 7. zjutraj. Ob šestih zjutraj, ko smo se začeli buditi, smo zagledali zelene bregove, ki se vlečejo severno od Varne. Med temi bregovi se je kmalu pokazal bel visok stolp in Bolgari, ki so bili na ladji, so nam pojasnili, da je to »Enksinograd«. To je letno primorsko bivališče bolgarskega carja. Podoben je nekoliko našemu Miramaru, le da leži mnogo višje in da v slogu ne dosega naše znane lepote ob Adriji. Vkljub temu se ta grad lepo dviga nad zelenimi vinogradi sredi vrto in se ponosno sveti čez daljno morje.

Enksinograd je nekdanji »pontos enxinus«. Tu sem so že stari Grki pošiljali svoje kolonije in najbrže je že takrat rastle tu znano enksinsko vino. Breg je obrnjen proti južnemu solncu in danes je v Bolgariji enksinogradsko vino eno najboljših. Ko smo se vozili nekoliko naprej, se je pokazala Varna.

Varna leži na ozkem naravnem pomolu, ki sega v morje in tvori malo pristanišče. Mesto je obrnjeno proti jugu.

Varna ima okoli 20.000 prebivalcev in se ji pozna, da je še mlado mesto. V dolenjem delu ob morju se vidijo še zanemarjene kočice iz turških časov. Polpodrte hišice kažejo, kako slaba je bila stara turška Varna. Tam višje se kažejo nove lepe palače, nova Varna — bolgarska Varna.

V pristanišču je plavalo dvoje srednjih bolgarskih ladij. V pristanišču je bilo zelo živo. Stali so tam namešani razni tipi ljudi, kakor se vidijo v vseh primorskih mestih. Med njimi je bilo tudi nekaj zagorelih Turčinov s Turbani in s fesi na glavi. Ko smo izstopili, smo odšli po ozkih ulicah navzgor. V začetku so bile same prtilične bajte, polrazdejane, med njimi pa so se dvigale že nove moderne stavbe. Hoteli smo zamenjati denar in smo takoj pri vходу v mesto zapazili tri banke. Ena je bila židovska, druga grška — poiskali smo tretjo bolgarsko. Pot vodi po ozki ulici navzgor in cel čas se vidijo ostanki razpadlih starih hišic, nad njimi pa nove lepe hiše, v nekaterih podrtinah so še stanovali skromni in ubožni prebivalci. Domačini so nam razlagali, da se bodo počasi te podrtine podale in nad njimi vzraste nova Varna. Tekom zadnjih let se je mnogo stavilo in je danes na onem mestu nad polovico novih stavb. Pred tremi leti so stale na vrhu mesta med lepimi vrtovi velike državne stavbe, vladno poslopje, gimnazija, ženski licej, razni zavodi itd. Tam se je stavilo sploh novo mesto po načrtu. Z vrh pomola je na drugi strani vodila pot navzgor zopet proti morju, tam je bil lep mestni hotel s parkom — in ob morju se je gradilo lepo morsko kopališče, ki je imelo postati začetek nekake bolgarske riviere. Prebivalci Varne so navdušeni Bolgari, ki so nas spremljali po cestah in razlagali vsako malenkost. Zvabili so nas tudi na dobro pivo in so radi govorili o enksinogradskem vinu.

Popoldne smo se peljali na Enksinograd z ladjo in z motorskim čoln. Enksinograd je oddaljen od Varne dobre pol ure z ladjo. Carja ni bilo na gradu in mogli smo si ogledati vse vrtove in nasade. Grad sam je bil zaprt. Izpred

grada je bil krasen razgled po Črnem morju daleč tja na jug.

Varno obkrožajo na severu vinorodni griči, ki počasi preidejo v oster gorski greben, na zapadu pa se dvigajo gore. Ali so te gore in grebeni toliko utrjeni, da bi branili mesto ob napadu od morske strani, mi ni znano.

Ako oni vrhovi niso polni topov, potem more bombardiranje turških ladij razrušiti vse mesto in tako uničiti vse lepe nove stavbe. Enksinograd pade zlahka Turkom v roke. Ako tu ne bo pomoči od morske strani — bo po mojem mnenju — težko rešiti mesto.

Naravna lega pa bo bolgarskim četam pomagala, da bodo lahko zabranile prodiranje turških čet v notranjo deželo, kar bo posebno velike važnosti zaradi železnice, ki je preko Varne vezala Bolgarijo — z Rusijo.

Misljam, da so bili Bolgari dovolj previdni, da so mislili tudi na ta slučaj, in da so dobro zavarovali vse prehode — tudi ako Varna pade pod turškimi topovi v prah. Škoda bo pri tem seveda ogromna ker bo v tem razrušeno mlado novo mesto za katerega je mlada Bolgarija žrtvovala milijone. Saj je bil od tu njen prehod na Črno morje in na vzhodni svet.

Varna je zgodovinsko važen kraj. Tu se je vršila leta 1444. velkanska bitka med Poljaki in Turki. Poljaki so v bitki zmagali — padel pa je v tem boju njih slavni kralj Ladislav.

Varna sicer ne nudi prilike za veliko odločilno bitko — ustvarjena je trgovsko mesto. Iz nje je direktna zveza z Rusijo. Tudi ako je sedaj Turki s kroglijami uničijo, bo vstala nova in lepša po zmagi, ki jo bo Bolgarija izvojevala na suhem.

GENERAL SAVOV.

Vrhovni poveljnik bolgarske armade je general Savov. General Savov ima v celi Bolgariji znano ime. Savov je mož srednje krepke postave, lepega izrazitega obraza, na katerem se vidi odločnost in samozavest. Savov je sedaj star 50 let. Rodil se je v Vzhodni Rumeliji, ki je bila takrat še pod turško oblastjo. Prišel je v rusko vojaško akademijo in se je vrnil domov pred letom 1885. Udeležil se je bolgarsko-srbske vojne kot mlad stotnik in je kot adjutant generalnega štaba pokazal izredne zmožnosti. S svojim odločnim nastopom si je nakopal sovraštvo malih ljudi, toda velikih zmožnosti mu tudi njegovi nasprotniki ne morejo odrekati. Dolžili so ga, da je protiruskega duha — Savov pa je pokazal, da je Bolgar in nič drugega kot Bolgar. Savov je postal vojni minister in je vsestransko povzdignil bolgarsko armado. Od neznanjih čet, ki so se postavile po letu 1885, je dvignil število bolgarske armade na 420.000 in je vpeljal disciplino, ki je vzgojila tako armado, da ji danes vsi priznavajo prvenstvo na Balkanu. S svojimi naredbami je vzbudil general Savov hudo opozicijo, toda v velikem sobranju je Savov pobil svoje nasprotnike v blestečem govoru. Danes se vidi, da je imel prav. Pripravil je Bolgarijo za veliki boj. Savov je vzrastel z bolgarsko armado, pozna njene dobre in slabe strani, pozna pa posebno nje poveljnike in ve kaj in koliko jim sme zaupati. Kot mož iz naroda, daje prednost zmožnosti in se ne da premotiti blesku in poklonom. Savov je mož, ki hitro spozna položaj in se urno odloči. Pri tem je brezobziren, gre svojo pot brez obzira na vse zapreke. Vsi listi so o njem polni hvale in v teh dneh so oči vseh obrnjene nanj, ki vodi veliko armado za osvobojenje domovine. General Savov ima na sebi zaupanje vseh — in

trdna je vera — da to zaupanje ne bo varalo. Njegov pl n ni nastal še sedaj — ampak je bil sestavljen že davno. Po njem se ravna cela armada.

Vojna.

PRODIRANJE BALKANSKIH DRŽAV NA TURŠKEM OZEMLJU.

Balkanska vojna je v polnem tiru. Prve dni ne moremo pričakovati večjih dogodkov, ker je treba nekaj časa, da sovražne vojske pridejo skupaj. Po vseh dosedanjih poročilih je razvidno, da so srbske in bolgarske čete na celi fronti prekoračile mejo in napredujejo dosti naglo. Več zelo važnih pozicij se že nahaja v rokah zaveznih balkanskih armad. Ker Turki svojih čet niso koncentrirali na meji, tudi niso zamogli preprečiti pohoda sovražnikov v svoje ozemlje. To vse jasno ilustrira vrednost večrajšnih turških poročil o turških zmagah, a tudi sedanje so v popolnem protislovju z bolgarskimi in srbskimi in tudi z uradnimi. Takoj na prvi pogled mora vsakdo zapaziti, da jim ni pripisovati nobene vrednosti, Srbi in Bolgari so popolnoma srečno pričeli vojno za osvoboditev svojih bratov, ki ječe pod neznosnim turškim jarmom.

Ravnatoko se tudi Črnogorcem ni izneverila bojna sreča, še manj da bi odnehala njih hrabra desnica. Južna črnogorska vojska operira dalje proti Skadru in se pripravja na odločen naskok, s katerim bo počakala prihoda armade prestolonaslednika Danila. Severna črnogorska armada pod generalom Vukotičem je preprečila Turkom dosedaj še vse načrte, da bi rešili zavzete Berane. Ravno včeraj je general Vukotič, kakor smo že poročali, zvalil v zasado 2000 Turkov in Albancev, ki so hoteli Berane iztrgati hrabrim Črnogorcem iz rok, in jih popolnoma uničil. Oni, ki niso poginili v boju, so bili vjeti in ž njimi vred tudi poveljnik Sahvin-bej. Tako s črnogorskega bojišča, kakor z onega, kjer operirajo Srbi in Bolgari, je potrebno, da počakamo še par dni, preden se zgode kakih večji dogodki.

Grška vojska je istotako na vsej črti pričela vojno s Turčijo. Naloga grške armade je, da z ene strani udari v Epir, na drugi strani pa se približa Solunu, ki je tudi cilj srbske in zapadne bolgarske armade. Tudi grško brodogojje je že v akciji. Grško vojno brodogojje sedaj Prevezo in pričakovati je, da prične v kratkem akcijo v Egejskem morju.

Kakor poročajo vesti iz Bukarešta, bombardira turško vojno brodogojje sedaj bolgarsko obmorsko trdnjavo Varno, ki se na vsak način ne bo mogla dolgo braniti. Sicer pa zavzetje Varne od strani Turkov ne bi imelo za Bolgare nikakih večjih slabih posledic, ker so Bolgari že na to pripravljene.

Srbsko-turška vojna.

PRODIRANJE SRBSKE ARMAD.

Belgrad, 20. oktobra. Prodiranje srbske armade se na vseh črtah vrši počasi, a sigurno. Vse dosedanje turške vesti, da so Turki vrgli Srbe nazaj, so popolnoma izmišljene. Srbi prodirajo čisto po zarisanim načrtu naprej. V par dneh je v okolici Prištine in pri Kumanovu pričakovati hujših spopadov. V armadi vlada imenitno razpoloženje. Dosedaj so se vršili le večji spopadi med predstražami, ker se Turki umikajo na vsej črti nazaj.

LISTEK.

M. ZEVAKO:

V senci jezuita.

(Dalje.)

Sledimo Magdaleni Feronovi, ki se je zavela v plašč in odšla brez naglice iz hiše ljubeznj — hiše zločina.

Bilo je okrog polnoči. »Zdaj nisem več ženska,« je govorila Magdalena sama pri sebi; zdaj sem vteleseno maščevanje...

In res je bilo tako.

Ni se kesala. Ni pomilovala nesrečneža, ki ga je bila umorila. Nič ni bilo pretreslo njenih živcev ob strašnem prizoru umora. A tudi prizor na Monfokonu je bil izginil izpred njenih oči: pozabila je bila, kako jo je vlek el krvnik pod vešala in ji položil zanjko okrog vratu.

Vse je bilo v njej kakor izbrisano.

Kaj je bilo potem tisto, kar je živelo v njenem spominu kljub temu, plašilo jo in utrjevalo njeno sovraštvo od trenutka do trenutka?

Bil je smeh Franca I., tisti grohot njegov, ki ga je bila slišala sinoči, ko se je v brezumni grozi sklonila skozi okno in zaklicala:

»Na pomoč, moj Franc!«

»Tisti smeh ji je zvenel v ušesih kakor vročična halucinacija. S strašno razločnostjo se je spominjala balade, ki jo je pel kralj odhajaje.

Nj si mogla izbiti iz glave naprava in besed:

»Sama pri oknu sem slonela. Na vzhodu delal se je dan. In v medlo zarjo sem strmela...«

In njene misli, polne sovraštva, njene globoke, nerazbirljive misli, temne od osvetoželjnosti, so se zdaj spremljale s sladkim, ugodnim ritmom omiljenega ritornela kralja francoskega...

Magdalena je stopala brez naglice. Zavila je po labirintu tesnih in mračnih ulic, ki so se razprezale okrog cerkve Sv. Evstahija.

V bledi svetlobi lune, ki je pogledala zdaj-pazdaj izmed oblakov, je bila cerkev s svojimi ostrimi loki, molečim nad koničaste strehe, podobna kostenjaku predpotopne morske živali ali velikanskega kita, ki ga je vrglo morje na suho, med kamenje pravilnega obrežja.

V eni teh ulic je obstala Magdalena.

Bila je ulica Trenč.

Nekje v sredi tega ozkega rova, ki je šel vzporedno s cerkvijo, se je dvigala hiša, osamljena med drugimi, ker je bil ob vsaki strani vhod v novo, še tesnejšo stransko uličico.

Že naprej opozarjamo čitatelje, da naj se pripravijo na neprijeten prizor.

Odgovornost zanj odklanjamo, vršeci zgolj dolžnost pripovedovalca.

Kaj je bila ta hiša?

Po videzu je bila soliden dom srednje premožnega meščana; imela je sleme in koničasta okna z debelimi stekli. Ta okna so bila podobna očem, zročim s cinične nesramnostjo na bližnje cerkve.

In zdelo se je, kakor da bi hiša govorila: »Od tebe do mene ni dalje kakor toliko, kolikor je široka ulica Trenč.«

Kdo je prebival v tej hiši?

Ženska, ki so jo imenovali Gobavko — zakaj, ne vemo... morebiti zato, ker je bila nemara katerikrat zaprta v kakem gobavskem špitalu.

Ta ženska je bila brez starosti. Njen kozavi obraz, njene rdečeeobrojlene oči, njena plešasta glava, ki jo je skrivala neprestano pod trdo zadržnjeno avbico, njen majhni stas in dolgost njenih krempljastih prstov — vse to ji je dajalo zunanost, ki je bila vse prej nego prikupljiva.

Kljub temu je sprejemala Gobavka mnogo posetov.

Gospodje in krokajoči študentje, ki so bili prestopili vrata, da porazgrajajo po mestu, in vsake vrste drugi ljudje so prihajali, kadar je napolnila noč.

Hiša se je delila v prtiliče in v dve nadstropji.

Kadar je vstopil gost in so se mu odprla vedno skrbno zaklenjena vrata, se je znašel na hodniku, koncem katerega so vodile stopnice v višje nadstropje. Blizu srede hodnika na levo so se odpirala vrata v pivsko sobo, dokaj podobno vsem pivskim sobam tistega časa.

Tu so nalivale natakarike gostom hipokrasi in drugih omamnih vin. Jedva oblečene, ali bolj rečeno, do malega slečene, so jim ovijale roke okrog vratu in jim mirrale na uho besede, še omamnejše od vina, ki so ga točile.

Od časa do časa je izginil kdo izmed gostov s kako natakaričo...

Takšna je bila Gobavkina hiša.

In na vrata te hiše je prišla trkat Magdalena Feronova!

Vstopimo pred njo!

Dasi je bilo že pozno, vendar je sedelo v skupni izbi še kak tucat pivcev. Večina jih je bilo močno viničana in blebetala blodnicam be-dasta razgovora.

Dva ali trije so bili zaspali na lesenih klo-

peh z rezljanimi hrbti; eden se je bil zavalil na tla, ne da bi ga kdo pobral.

Med kositrnimi in gliastimi vrčji na mizi so ležali odpeti meči, odloženi, da bi bilo laglje piti.

Pel ni nihče; bilo je prepovedano.

Toda menili so se hrupno, z vinjenim smehom; stekla in naoknice so bile dovolj močne, da hrup ni mogel privabiti straže.

Eden izmed mož, ki so sedeli pri hipokrasi, pa ni bil pijan.

Človek bi mu bil prisodil kakih trideset let; lica je bil bledega, oči globoko žalostnih, obraza razoranega po čudnem, neznanem trpljenju...

Ime je bilo temu možu Ivan Siromak.

Ko je šla ena izmed natakarič mimo njega, z razpletenimi lasmi, golimi prsi in visoko izpodrečanim krilom, so vzplamtele in zaprosile oči Ivana Siromaka.

»Mesanza!« je zarmmal. »Ali res nočeš?« Lepa punica je zmajala z glavo in se stresla od gnusa.

»Hvala!« se je zasmejala. »Ne maram, da bi gnala ob živem telesu.«

Ivan Siromak je sklonil glavo in stisnil pesti v krčeviti jezi.

In kakor proti tej, je iztezal roke proti vsaki ter prosil objema!

In vse so mu odgovarjale z enakimi brezsrčnimi besedami, in vsakokrat se je sesedel nazaj na svojo klopi, še bledejši kakor prej, predklinjaje zamolklo v svojem onemoglem srdu.

Magdalena Feronova je potrkala na vrata zloglasne hiše. Istočasno si je potegnila kapuco na obraz, da je ni bilo mogoče spoznati.

(Dalje.)

Belgrad, 20. oktobra. Generali Živković, ki je udri s svojo armado v Sandžak Novipazar, je zmagovit na vsej fronti. Naletel ni nikjer na večji odpor. Danes se je njegova armada že pojavila pred Novo Varoš. Tu so se mu Turki postavili v bran. Vnel se je triurni boj, tekem katerega so Turki mesto zapustili in se umaknili v Prepolje. Popoldne se je vršil pohod srbske armade v Novo Varoš. Srbske vojske so prebivalci sprejeli z velikanskim navdušenjem. General Živković je takoj odstavil doseadanje turške oblasti in nastavljal Srbe, nakar je takoj odšel s svojo armado proti Prepolju, kjer utegne tekom dveh dni priti do večjega boja. Namen generala Živkovića je, v kolikor mogoče kratkem času združiti se z vzhodno črnogorsko armado, ki operira okoli Belega polja.

Belgrad, 20. oktobra. Armadi, ki koraka proti Prištini, so se pri Podujevu Turki energično postavili v bran. V mestu je bilo zlasti mnogo mohamedanskih Albancev. Srbski vojski so naskočili Podujevo na vse zgodaj zjutraj in pozdravili Turke in Albance s topovi. Po krvavem boju so padali okoli, katere so napravili Turki pred mestom, eden za drugim v srbske roke. Turki so sprevideli, da bi bil vsak nadaljnji odpor zaman in so zato proti večeru mesto zapustili in se umaknili proti Prištini. Naslednjega dne zjutraj je bilo mesto že polno srbskih vojakov, ki so napravili silno bogat plen. Turki so morali mesto z največjo naglico zapustiti, kajti pustili so na licu mesta nad 100.000 patron in 80 šotorov. Srbi so zaplenili tudi eno turško zastavo.

Belgrad, 20. oktobra. Srbi so zavzeli vas Gračanica. Vest se še ne potrjuje.

Belgrad, 20. oktobra. Včeraj so pripeljali v Niš prve srbske ranjence. Večina vojakov je lahko ranjenih. Bolnišnice v Nišu so izvrstno preskrbljene z vsem potrebnim materijalom.

Belgrad, 20. oktobra. V bližini Raške so Turki iz zasede napadli četo srbskih prostovoljcev in jo skoro popolnoma uničili.

Bolgarsko-turška vojna.

PRODİRANJE BOLGARSKE ARMADE.

Sofija, 20. oktobra. Vzhodna bolgarska armada, ki operira proti Drinopolju, se je razdelila na dva dela. Prva kolona je dosežala zavzela Carevo selo in Gornjo Vjumo, druga, ki koraka čisto ob železniški progi, pa važno železniško postajo Muštafa-paša. Turki so železniški most čez Marico razstrelili, toda bolgarski pionirji so ga hitro popravili, ker je velikega pomena za transport bolgarskih vojakov, posebno pa ranjencev. Bolgarske izgube so bile le majhne, a tudi turške so neznatne. Bolgari so osvojeno mesto Muštafa-paša prekrstili v Fernandovo in nastavili balgarske oblasti.

Sofija, 20. oktobra. Kakor je pričakovati, bo prišlo pri Drinopolju do silno krvave bitke. Turki so okolico utrčili na najmodernejši način in napravili tudi več podzemskih rovov. Splošno se domneva, da je na mnogih krajih zemlja tudi podminirana. Bolgari bodo skušali napasti mesto od vseh strani. V drinopoljskih utrdbah je skupno okoli 200.000 Turkov. Čisto gotovo je, da bodo boji pri Drinopolju trajali več tednov.

Sofija, 20. oktobra. Kakor poročajo tukajšnji listi, so Bolgari že dospeli do prvih turških utrdb pred Drinopoljem.

Sofija, 20. oktobra. Bombardiranje Varne od strani turškega vojnega brodogovja se je izkazalo kot popolnoma brezuspešno. Bolgari so pogasili vse morske svetilnike.

Sofija, 20. oktobra. Združena bolgarsko-srbska armada, ki prodira od Kjustendila proti Skoplju, je zasedla Deve Bakra. Armadi načeljuje srbski general Stepanović.

Grško-turška vojna.

PRODİRANJE GRŠKE ARMADE.

Atene, 20. oktobra. Vest, da so Grki zavzeli Elasono, se potrjuje. Armada prodira sedaj proti Sardanoporonu. Koncentrirana je pri Grimbore-Kostaki, turška vojska pa se zbira pri Strebini. V glavnem taboru se nahaja tudi kralj Jurij, ki se živo zanima za uspehe svoje vojske.

Atene, 20. oktobra. Grško vojno brodogovje je na otoku Tenedos izkrcalo par sto grških vojakov, katerih naloga je, otok okupirati. (Te-

nedos tezi tik od maloazijskem obrežju nasproti staroslavne Troje. Op. ured.)

Atene, 20. oktobra. Grško brodogovje se je sedaj ustavilo pred otokom Lemnos pri vходу v Dardanele, da prepreči Turkom vsak vhod v Egejsko morje.

Črnogorsko-turška vojna.

OPERACIJE GENERALA MARTINOVIĆA OKOLI TARABOŠA.

Cetinje, 20. oktobra. Včeraj so se pričele odločilne operacije okoli Taraboša, ki zapira Črnogorcem pot do Skadra od južne strani. Operacije bodo vkljub velikim uspehom trajale gotovo več dni. Turki so Taraboš izvrstno utrčili in pustili v trdnjavi tudi močno posadko. Črnogorci bodo zamogli dobiti trdnjavo v roke le z največjimi žrtvami. Častniki so dobili izrecen ukaz, da ne smejo dovoliti na trdnjavo niti najmanjšega naskoka brez dovoljenja, da črnogorske izgube ne bodo prevelike. Očividci pripovedujejo silno mnogo o dosevanih črnogorskih naskokih. Mnogokrat so Črnogorci kar po dvakrat ali trikrat na dan naskakovali trdnjavo brez vsake potrebe. Častniki so skoro bre vse moči proti vojakom, ki drve neprestano naprej. Da prepreči samolastno postopanje vojakov, je izdal general Martinović na vojaško proklamacijo, v kateri sicer odločno hvali požrtvovalnost svojih junakov, na drugi strani jim pa energično zaukazuje, da ne smejo storiti nobenega koraka brez vednosti oficirjev. Pehotni naskok na Taraboš se bo začel šele potem, ko bo črnogorska artilerija dosegla svoj namen. — Sicer pa imajo tudi neprestani naskoki svojo dobro stran. Turki na ta način zgubivajo pogum in vero v zmago in se navadno po par naskokih udajo, kakor se je to zgodilo v Dečiću in Šipčaniku.

Cetinje, 20. oktobra. V bolnišnici v Podgorici se nahaja tudi nekaj nad 50 turških ranjencev. Ležali so v isti dvorani kakor črnogorski ranjenci, kar je vzbudilo med Črnogorci velikansko razburjenje. Zahtevali so na mestu, da jih spravijo v drugo dvorano, ker ne marajo ležati skupno s Turki. To se je tudi zgodilo. Plemensko sovrastvo med Črnogorci in Turki je tako veliko, da so črnogorski ranjenci izjavili, da ni izključeno, da bi se navalili na Turke, ako bi jih morali gledati ves dan.

Cetinje, 20. oktobra. Bombardiranje Taraboša se je že pričelo.

Podgorica, 20. oktobra. Po strašnem klanju se je generalu Vučkoviću posrečilo zavzeti važno mesto Gusinje. Tako turške kakor črnogorske izgube so zelo velike. Gusinje je branilo nič manj kot 15.000 Turkov in mohamedanskih Albancev. Turki so zbežali v velikem neredu proti Peči (Ipek).

DNEVNI PREGLED.

Postlanska zbornica. Danes se prične jesensko zasedanje avstrijske poslanske zbornice. Kritični dogodki na Balkanu, torej pred durmi naše države so v zadnjem času tako zainteresirali javnost, da je parlamentarno vprašanje stopilo popolnoma v ozadje. In vendar je ravno od jesenskega zasedanja poslanske zbornice pričakovati marsikaj. Če v tem usodepolnem trenutku ne pride v državi do konsolidacije razmer, potem tudi od bodočnosti nimamo ničesar pričakovati. Danes diši v Avstriji silno po anarhiji, na Ogrskem pa gospodari nemoteno absolutizem. Odkar se je končalo pomladansko zasedanje avstrijske poslanske zbornice so se izvršili po svetu zelo važni dogodki, samo pri nas je vse po starem in gotovi krogi tirajo državo naravnost v propad. Od grofa Stürgkha poslanska zbornica nima dosti pričakovati. Mož nima čisto nobene energije, da bi naredil konec neznošnim razmeram, ki vladajo v naši polovici. Njegovo ime je postalo pravzaprav malo natančneje znano šele za časa njegove bolezni. Da bi bil Stürgkh v tem kritičnem času mož na svojem mestu, res dvomimo. V času, ko je ogrožen evropski mir, ko zlasti naša država nima ravno bogve kako silajnih prijateljev, bi bil pač potreben na čelu vlade mož z drugimi sposobnostmi. Na Češkem še vedno ni miru, jugoslovansko vprašanje je v istem štadiju kot je bilo pred 50 leti, obupne finance, nova vojaška bremena, vedno večji

bolj in bolj bledele, po dolini so ležale težke megle in čakale solnca, da jih razprši, ko posije na nje. Tam izza planjave so pokukavale majhne, rdečkaste megljice, predznanike vladarja na nebu. Nismo si še dobro razgledali, že se je pripeljalo na svojem oranžno-rdečem vozu ljubko solnce izza hudomušne Ojstrice.

Onemeli smo krasote, ki je navadni zemljani ne spravijo v svoje omejeno domišljijo, če se jim jo še tako nazorno opiše. Mi, na novo pečeni turisti, pa smo jo seveda pojmlili in odnesli njeno sliko verno in nepokvarjeno. Odstopili smo z Brane povsem v redu, le Bibijana se je skoro tresla iz strahu pred klini in žico, ki jo bode treba še enkrat pasirati. Mislili smo, ko smo stopili na prod, no sedaj smo pa na varnem in v petih minutah zopet v koči. Pa tu maš vraga namalanege. Nezgoda se ti pripeti tam, kjer najmanj na njo misliš. Ta nesrečna Bibijana si je bila obula, kar sem šele sedaj zapazil, v hribe nizke čevlje z pol centimetra visokimi petami in tako ji je neprestano uhajal pesek za čevljev in več ko trikrat smo jo morali čakati in se obrniti v stran, da se je neženirano sezula in rešila nadležnega kamenja. Končno so bile tudi te nesreče pri kraju in vriskajoč smo vstopili v kočjo. Z zelo prezirljivimi pogledi smo ošinili nesrečnike, ki so šele ob našem prihodu zlezli iz svojih ležišč in jim voščili dobro jutro. Srčkana oskrbnica Marica je že imela za nas pripravljen zajutrek, prežgano juho in ajdove žgance, ki bi jih angelci o polnoči jedli, tako okusno so bili kuhani in tudi servirani.

Okrajni šolski nadzornik za kranjski in radoljski okraj, g. J. Janežič, se je odpovedal tej službi ter gre nazaj na vadnico. Odpovedal se je pa zato, ker so mu krelikalci vedno žugali, da ga bodo odstavili, ker premalo preganja napredno učiteljstvo. Ker pa g. Janežič po svoji vesti ni mogel delati krivic naprednemu učiteljstvu, kakor so želeli klerikalci, zato je odstopil, kar je velika škoda za šolstvo teh dveh okrajev. Njegovim naslednikom je predlagan Slomškar Kosef Simon, ki je izvrsten »Flachsmann« pa slab učitelj in še slabši pedagog. »Gorenjec« in »Slovenski učitelj« g. Janežiča zdi, ko gre proč iz okraja, hvalita (hinavcil) ter pravita, da je bil vnet za napredek šole in da je vladalo med njim in Slomškari najlepše soglasje in prijateljstvo. Prav radi verujemo to; saj je vladalo tudi med naprednim učiteljstvom in g. Janežičem najlepše soglasje in prijateljstvo, ker je bil vnet za šolo in ni nikjer kazal strankarstva. Simon je pa razvpił strankar in zato že danes lahko povdarjamo, da med njim in učiteljstvom ne bo soglasja in ne prijateljstva. Tako gremo z našim šolstvom — rakovo pot!

Jukić pomiloščen. Iz Dunaja poročajo: Danes je podpisal cesar predlog ogrske vlade, ki ga je podal minister Josipović, s katerim je Jukić pomiloščen na dosmrtno ječo.

Izstradani skopuh. V Polcanedu v Italiji so našli 60letnega čevljarja J. Magno ležati na tleh v njegovi sobi izstradanega. Pred tremi leti je tudi njegova žena umrla vsled izstradanja. Otroke so dali v sirotišnico. Pri mrliškem ogledu so našli v suknji moža zašitih 60.000 lir v bankovcih.

Ladija se potopila. Iz Mogunca se poroča, da se je predčerašnjem potopil pri Baharahu velik parnik »Helvetia«, na katerem je bilo 20.000 metriških stotov moke in limon. Škoda je velika.

Iz ljubosumnosti streljal na svojo ljubico. Predčerašnjem se je odigrala v Pragi vznemirljiva scena ljubosumnosti, ki pa se je hvala bogu končala netragično. Za 23letno kuharico Marijo Berankovo je lazil brivski pomočnik Josip Zachariaš. Dekle pa ni maralo prav nič za nadležnega vsiljivca in mu je dala večkrat na znanje, da ga nima prav nič rada in da naj hodi svojim putem. Toda Zachariaš se ni dal odpoditi. Neprenehoma je hodil za njo in ji je odkrival svojo ljubezen. Dekle pa ne in ne. »Če

ne bo šlo izlepa, bo šlo pa izgrda,« je sklenil Zachariaš. Predčerašnjem zvečer je čakal pred hišo, kjer je stanovala Berankova. Ko je prišla iz hiše, se je vrgel nanjo in jo je začel korenito klofutati. Dekle mu je ubežalo in je mislilo, da je Zachariaš izlil vso svojo jezo in da bo imelo sedaj mir pred njim. Pa varala se je. To je bil le preludij k resnični tragediji. Včeraj si je Zachariaš kupil samokres in je zopet čakal pred hišo svoje ljubice. Vedel je dobro, do pojde dekle nakupovat razne stvari na trg. Ko je Berankova prišla iz hiše, se ji je pridružil in ji je začel prigovarjati. Ker pa mu dekle ni hotelo dati niti odgovora, se je razjezil, potegnil iz žepa samokres in je sprožil tri strele na svojo ljubico. Kakor je streljal neposredno v bližini, vendar je Berankovo zadel samo en strel in jo je lahko ranil na levem licu. Od groznega razburjenja so se mu tresle roke. Ko je videl, da se dekle ni zgrudilo na tla, jo je udaril še s samokresom po glavi in je zbežal. Ljudje so prihitali na mesto nesreče in so odpeljali ranjenega dekleta v bolnišnico. Brivca so zaprli.

Samomor igralca. Operetni pevec Weyman v Görtlitzu, ki je bil že dalje časa bolehen, je šel med predstavo Leharjeve »Eve« domov in se je obesil. Ko je prišla njegova žena, ki je tudi igralca, za njim, ga je našla že mrtvega.

Boj med divjimi lovci in orožniki. Dva orožnika sta v četrtke ponoči zasledovala divje lovce v okraju Tarany na Ogrskem. Na občinski cesti pa je napadlo orožnika petnajst divjih lovcov, ki so hoteli oba orožnika razorožiti. Orožnika sta med bojem prebodla dva divja lovca, ki sta na mestu izdihnila. Ostali so ubežali.

V vojaški »bolnišnici« v Tuzi. Angleška žurnalistka miss Durhamova piše med drugim v »Daily Chronicle« tudi o trpljenju ranjencev na bojišču sedanje balkanske vojne. »V noči med ponedeljkom in torkom, malo po polnoči se je udal tudi poveljnik utrbe Hum. S tem se je pomnožilo število turških ujetnikov, za katere je bilo treba skrbeti za več kot pet tisoč mož. V terek zgodaj zjutraj sem se nahajala na lazarstnem vozu, ki je šel v Tuzi. Majhno, zaspano mesto. Polovica hiš je bila od lanske vstaje razdejana in požgana. Doselej je še niso popravili. Ko sem bila približno pred četrt letom tu, je gospodoval na tržišču živahen promet. Skoro vsak je jedel zelene melone. Sedaj so vse te male prodajalnice zaprte. Udeležek črnogorskih vojakov in katoliških Albancev se je naselilo na mestu, kjer so se prej tlačili kupci. Črnogorski uradnik je razoroževal Mohamedance in je nakupil cel arsenal pušk in bodal. Šla sem takoj v bolnišnico, odkoder mi je udaril v nos nepopisljiv smrad po gnilobi. Tam sem našla enega zdravnika — Turka. Ravno je zajutrkoval s svojim pomočnikom komjak s sladkorjem. Zdravnik ni hotel opravljati svoje službe, čeprav je več kot sto ranjenih vojakov čakalo, da jih obveže in jim da prvo pomoč. Reveži so ležali poloblečeni okrog in okrog, tudi na tleh predsobe. Izmed črnogorskih zdravnikov ni znal nobeden turškega jezika. Tu je grozno pomanjkanje zdravnikov in je zato zelo težko ranjencem pomagati. Pripomni mi je tudi riža in kruha. Odrpa sem najprej okno in sem začela — pospravljati. Po tleh bolniške dvorane so bile razmetane rabljene obveze, dve krvave, od katerih je prihajal neznošen smrad. Prošila sem nekaj ranjencev, da mi pomagajo sežgati vso to gnusnost. Posrečilo se mi je tudi dobiti svežo vodo in nekaj hrane za ranjence, tako da so bili reveži vsaj za ta dan malo preskrbljeni. Ko sem se zvečer vrnila v Podgorico, sem zagledala množico žen in otrok, ki so vlekli orožje, katero so Turki pometali proč. Ko sem se peljala domov, sem srečala tudi nizama z gor in enega franciškana v bojni opravi, s pasovi, napolnjenimi s patronami. Radostno in ponosno sta mi pripovedovala, da sta se udeležila bitke in zagotavljala mi, da bo sedaj vendar enkrat že konec turškega gospodstva nad kristjani.«

Premetena goljufica. Dunajska policija zasleduje 40letno goljufico, ki se izdaja za soprogo profesorja Hofmoka iz Gradca in za hčer profesorja barona Eiselsberga. Premetena goljufica je najela stanovanje pri neki učiteljici na Dunaju v IX. okraju, da bi izvrševala naprej svoj »kšeft«. Policija zasleduje tudi nekega 50letnega moža, ki se izdaja za trgovca Hermana

Dva dni v planinah.

(Vesela zgodba.)

(Dalje.)

Mrak je legal počasi na utrujeno zemljo, v daljavi so se glasili prijetni zvonci, tam in tam v rebri nad nami je sprožila divja koza kamenje, mi pa smo zadržani nad večerom v planinah hodil zložno in prišli ob 8. v Kamniško kočjo.

Odvč bi bilo pripovedovati, da smo si privoščili vsega, kar hrani v sebi planinska kočja in da nam je prav dobro teknilo.

V koči je bilo dosti turistov in med njimi sem dobil tudi svojega tovariša, ki je bil namenjen drugo jutro v dolino. Ker pa se mu ni preveč mudilo zaključiti svoje ture sva se zmenila, da greva zjutraj ob pol 4. na Brano. O tem sem obvestil tudi svoje tri dame in jih povabil naj se vdeleže jutranjega izleta. Čez, dan bo lep — solnčni vzhod. Simona in Bibijana sta bili takoj pripravljene; sestra pa je posnela svojo slabšo polovico in se izjavila, da bo rajši do 7. zjutraj spala. In pri tem je ostalo. — Voščili smo si iskren lahko noč in zlezli vsak pod svojo dva koca in smo kmalu prav trdno zaspali. Da bo drugi dan, dan našega splošnega uničenja, o tem se gotovo ni nobenemu sanjalo.

IV.

Drugi dan sva se s tovarišem zbudila oba, kakor na povelje, ob 3. Hitro se oblekla in ko sva stopila v obednico, sta že čakali Simona in Bibijana, katerima se je kar na očeh poznalo, kako radi bi še darovale bogu dobrega spanja.

A želja spoznati planinski svet od vseh strani, izgnala jih je bila pred časom iz postelje. Bibijana mi je tiho pošepetala na uho, da je vzrok tako zgodnjemu rogovilenju nekaj drugega, kar pa ni, da bi na glas povedal.

Predno smo odinili, smo použili še vsak en košček sladkorja v »Diani« namočenega.

Zunaj je pa pošiljala zakasnela luna svoje zadnje, mrkle žarke do nas in nam za silo razsvetljevala pot. Po vseh nebesnih prikaznih se je dalo sklepati na najlepši dan in na krasni solnčni vzhod, ki smo ga hoteli počakati na Brani.

Z veselo dušo in z od mraza se tresočim telesom smo pospešili korak in kmalu prehodili del pota, ki drži čez gramoz na severni strani hriba in prišli smo tako na pot vsekan v živo skalo. Za najslabše turiste je zavarovana pot tuptam s par metrom dolgo žico, ali z železnim klinom.

Zica in klini so pa kaj čudno vplivaji na zgovornost Bibijane, ki je kar naenkrat utihnila, se sesela na pripraven skalnat stol, češ da je nihče več ne spravi naprej. Kaj bi počela slavna Ribnica brez nje, če bi se ubila in zdrknila v globok prepad proti Kotličjem. In v tej strašni misli pokazala se ji je v kotu levega očesa biser na solza, se utrnila in padla, oplazivši roko, na skalo. In v resnici je bilo treba dosti besed, predno smo zmagali ostali trije in jo prepričevali, da ni nič nevarnega in da Ribnica ž njo lahko še bolj slavna postane. In ko smo stopili čez pol ure na vrh Brane, je radostno izjavila da ni tako hudo, kot si je mislila, za nazaj pa da jo silno skrbi.

Vsa narava je še spala od nami. Luna je

Sestra, ki nas je pri Brani pustila na cedilu, se nam je seveda sedaj pridruživila in s skupnimi močmi smo spravili zelo hitro vso jed pod streho.

Komaj smo zahvalili usodo, ki nam je naklonila toliko dosežaj nepoznanih dobrot, že se je vsula na nas kopa novic. Prvi jo primaha v kočjo širokopleč možak in pove, da gre zadaj za njim nek gospod, ki kar v enomer s sabo govori: no, če ne morem, ne, basta, ne?

Takoj smo uganili, kdo prihaja in sestra ni strelpa več v koči, temveč je kar sfrčala iz nje tja doli na rob planote, kjer se vidi po bregu, da ja kar najprisrčnejše in prua pozdravi svojo dolgo pogrešano slabšo polovico.

Krepak planinski »na zdar«, zavpijemo vsi, ko vstopi Fric s svojo ženo v kočjo. »Bog ga daj«, se odreže možak in se zasoplen vsede za mizo. »Kako si hodil, Fric?« — ga vprašam. »Hvala, prav dobro. Včeraj pa kar nisem mogel; ne, če ne gre, pa ne gre, ne, basta!« — Tako si že zajtrkoval?« — »Orpo della luna, ali imenitno še nikoli ne. Pastir mi je skuhal mlečno kašo, ki bi jo še na zadno uro jedel, tako je bila dobra.« »Ej, nikar ne pretiravaj, Fric. Saj se poznamo. Korbce mi pa ne boš dal? Pounudil sem mu malo steklenico. Ni bilo treba dvakrat reči in dobro lo je nagnil in še krepkeje potegnil.« »Izboren borovničevci!«

Med tem groznim veseljem, da je naša partija zopet cela, zadela nas je kot z jasnega druga novica, ki jo je oznanil prijazni gospod adjunkt: »Prijatelji, dežuje!«

(Dalje.)

Buscha iz Gradca. Natvezel je nekaterim osebam, da je tudi lastnik neke bančne menjalnice. Več ljudi mu je res sedlo na laničnice. Od neke privatne osebe je izvalil 6000 K.

Avtomobilski nesreča. Predčerašnjem jutraj okrog desete ure dopoldne so se vozili plemenitaši v Pragi k poroki Nostizko-Lobkoviški. Parada grofov in knezov je bila sijajna, samo zlato, dragocenosti in cvetov... Za poroko pa je bil po naročilu usode utrgan jako dragocen cvet: življenje enega človeka. Ko je peljal neki avtomobil s šoferjem Karolom Brožom tri plemenitaše gori na kraljeve Hradčane, se je motor naenkrat nekaj pokvaril, avtomobil je začel iti navzdol, priletel je na tlak ulice in je podrl na tla 50letno ženo zidarja Frančiška Mencla. Avtomobil jo je strašno razmesaril. Nastal je velik strah in hrup. Vsi so poskakali z avtomobila. Ubogo, težko ranjeno ženo so dali na neki drug avtomobil in so jo peljali v bolnišnico. Vendar žena je bila tako težko ranjena, da je med potjo izdihnila in da so jo peljali potem namesto v bolnišnico, v patološki zavod.

Ljubljana.

— **Osebnost doklado** po 200 K na leto bodo prejeli tisti ljubljanski učitelji in učiteljice, ki imajo izpit za meščanske šole — pa ne od deželne odbora — ampak od mestne občine. Janko Nepomuk Jeglič je pa hotel dokazati, da so izpit postranska stvar, pa mu občinski svetniki niso hoteli tega verjeti.

— **Nov Abecednik.** Minister za nauk in bogocastje je odobril knjigo: **Wider Karel »Moje prvo berilo.«** Za obče ljudske šole. Ljubljana 1912. Učiteljska tiskarna. Cena 70 vinarjev. Knjiga se sme rabiti kot učna knjiga v vseh slovenskih ljudskih šolah, kjer to sklene okr. učiteljska konferenca. S prihodnjim šolskim letom bodo vsled sklepov okrajnih učiteljskih konferenc vpeljali to učno knjigo tile okrajji: goriški okraj, Ljubljana (mesto), postojnski, logaški, litijski in krški okraj. V ostalih okrajih bodo sklepali pri prihodnji okrajni učiteljski konferenci.

— **Splav v Mostah.** Dne 13. oktobra je priplaval po strugi Ljubljanice velik splav, katerega so v Mostah postavili. Lastnik naj se zgleda do nedelje 27. t. m. istotam, ker drugače se bo splav razbil in razdelil. Nevarnost je, da bi kak otrok padel raz njega v vodo.

— **Sokol I. vabi vse svoje telovadke članice,** da se udeležijo v sredo 23. t. m. zvečer ob 7. uri v društvenih prostorih (trg Tabor št. 3, skozi dvorišče na desno) sestanka, na katerem se določijo telovadni večeri. Potrebna je navzočnost vseh, da se lahko oziramo na različne želje.

— **Šišenski Sokolu je umrl ustanovni član brat Anton Snaj.** Članstvo se vabi, da se udeleži polnoštevno v kroju pogreba. Zbirališče ob pol treh popoldne pri bratu P. Burja. Odbor.

— **Poročil se je danes gospod Franjo Lavtizar,** mesarski mojster v Ljubljani z gospodično Angelo Govc. Bilo srečno!

— **»Kinematograf Ideal.«** Spored za torek 22., sredo 23. in četrtek 24. oktobra 1912. 1. Med jezeri in pogorji. (Krasna naravna slika.) 2. Dupin se povsod izreže. (Velekomično.) 3. Žurnal Pathe. (Kinematografska poročila. Najnovejši dogodljaji, šport, moda itd.) 4. Erwachter Mut. (Drama.) 5. Moric v plamenih. (Velekomična burka s Princem.) 6. Skrivnost Monte Carla. (Senzacijska drama v treh delih iz življenja sistemnega igralca. Povzeta večinoma na licu mesta z dovoljenjem ravnateljstva igralnice.) Samo zvečer. 7. D-vlak ljubezni. (Učinkovita veseliga, polna krasnih ljubavnih prizorov.) — Samo zvečer. V soboto: Strah pred bodočnostjo. (Drama iz življenja.) V torek 29. oktobra. Dr. Gär el Hama II. del. (Najboljši detektivski film sedanosti, ki daleko prekaša I. del.)

Trst.

— **Popravar župnik od Sv. Ivana** je dobil že od nas primeren odgovor. Sedaj pa nam je poslal tudi naš poročevalec iz Trsta pojasnilo, iz katerega se razvidi, da je imel »Dan« prav in da župnik ni popravljal po resnici in pravici. Poročevalec piše: Župniku pri Sv. Ivanu popravljam njegov popravek tako-le: Ni res, da je bila pomota pri veselici na 28. septembra, res je, da se je veselica dotično nedeljo vršila pri Sv. Ivanu v »Narodnem domu« in da je bila veselica cerkvenega pevskega zbora. Citateljem v pojasnilo pa to-le: cerkveni pevski zbor se je že dolgo pripravljaj na veselico, in je imel zadnji teden pevske vaje in pri tem se je tudi odločilo, kje naj se vrši veselica. In pevci so se odločili za »Narodni dom«. Ko pa je župnik to slišal, mu ni bilo po volji, zakaj, to dobro vemo. Zgradil si je namreč dom Marijinih devic, ki ne stoji na preveč dobrih nogah in tako župnik ne dovoli, da bi šli pevci v druge prostore, ko jih lahko sam spravi pod streho. Saj je hotel porabiti za svoje namene tudi tistih 60 K letne plače, ki jo dobi pevski zbor. Da bo prepričan, da smo res dobro poučeni — mu še povemo, da je pisal tudi pismo vodji pevskega zbora. Župnik nam je očital laž in obrekovanje — stvar pa je tako splošno znana, da se je povsod o nji govorilo. Sam sem videl ženske, ki so stale pred cerkvijo. Ali župnik tudi lahko trdi, da ni šel nihče iz cerkve, ko imamo v rokah imena onih, ki so odšli in jih tu navedemo le deloma: R. M., P. K., T. H., dalje Marijine device M. N., M. V., Z. F., F. F. — Ali more župnik tajiti, da je drugi dan po veselici izključil Marijine device in jim pisal na dom, da jim prepoveduje veselico v »Narodnem domu« pod kaznijo izločitve za tri mesece. — Pevski zbor stoji trdno na tem, da ne prestopi praga cerkvenega zbora, dokler župnik ne prekliče žalitve nasproti tistim, ki jih je razžalil. Tako je stvar — župnik pa spet lahko popravlja, da tako vsi čitamo v »Dnevu«, kako on taji, kar vemo vsi. — K tej zadevi smo dobili od druge strani iz Trsta še sledečo notico: Na vašo notico od 11. t. m. moram odgovoriti, ker me zelo zanima, da je pisal prečastiti g. Silla, monsignor, da ni res to in

ono. V »Novem času« pa je hudo napadel naše pevce, da niso vredni, da jih zemlja nosi in da je take brezverce držal v cerkvi; pravi tudi, da so izjeme: prosimo torej, da pove, katere so te izjeme, ali misli na samega sebe — ali pa na neko Marijino devico! Tukaj je razvidno, koliko so vredni katoliški popravki.

Gorica.

— **O bistvu življenja.** V soboto je predaval o tej temi dr. Boris Zarnik, docent na vseučilišču v Würzburgu na Nemškem. Izborno predavanje je privabilo v dvorano »Trgovskega doma« izvenredno mnogo ljudi. Vsi poslušalci so z napetostjo sledili izvajanjem g. predavatelja. Zanimanje za predavanje je bilo res veliko, in upamo, da je zapustilo v poslušalcih najboljše utis. Več stvari, ki bi sicer ostale malce nejasne, je gospod predavatelj pojasnil na ta način, da je risal na tablo. »Prosveti« smo zelo hvaležni, da nam je preskrbelo tako temo; vsekakor pa pričakujemo, da nas g. Boris Zarnik še kdaj posesti, ter nam razjasni še to in ono. Topot nam je pokazal le načrt, da, in niti tega celega; ogroditve njegovo. Upamo, da nam »Prosveta« ugodi, kolikor bo de v močeh društva samega, in povabi zopet kmalu odličnega učnjaka med svoje predavatelje — Obisk mnogostvilen, bolje rečeno: popolen; tako od strani občinstva. Med poslušalci smo opazili celo ljudi iz dežele; to znači, kako prodira luč prosvete tudi med nje. — G. predavatelj je napravil na poslušalce utis užnjaka, ki podpre lahko vsako svojo trditve brez posebnih težav. Po predavanju so debatirale o stvari cele gručice ljudi celo domov grede; znak, da se za stvar zelo zanimajo. — Toliko o predavanju in obisku; pripominjamo pa, da bi želeli v dvorani vsaj malo ventilacije, posebno tedaj, ko so predavanja obiskana v tako obilem številu, kakor zadnjič. Vročina v parterju je res neznosna, tako, da se človek lahko prehladi, ko pride iz vroče dvorane na mrzlo ulico. Menimo, da »Prosveta«, ali kdorkolišbodi, tudi temu odpomore.

— **Prvo slano smo opazili** v Gorici že prošlo soboto. Vreme je drugače precej ugodno, le jutraj je zelo hladno, zvečer se vlačijo časih megla. Slana naredi mnogo škode na cveticah, katere pri nas s posebno vnemo goje skoraj povsod.

— **Tisti magistrat,** ki se odlikuje od vseh mestnih uprav drugod po svoji brezbriznosti, niti od daleč ne upošteva želja svojih prebivalcev. Mimo pokopališča na Blanci teče potok, ki mnogokrat, posebno pa tedaj, ko narase, odnaša reči s pokopališča. Ta potok teče potem mimo ulice Bariera. Pokopališče so raditega že parkrat premenili, vseeno pa ne pomaga nič. Od strani, ki meji na imenovano ulico, ni potok niti omejen na nobenem mestu. Toraj nevarno za ljudi, ki jim ni kraj znan. Imenovan prebivalcev zahtevamo energično, da se stvar uredi. Če je magistratu po volji, da se izlivajo liakvi in ta smrdljiv potok, ni tistim, ki stanujejo blizu tega kraja, ali celo tam. Naš magistrat pa je že itak znan zaradi svoje malomarnosti; dolžnost njegova pa je, da upošteva želje meščanov, posebno še tedaj, če se svetuje kaj takega, kar bi bilo v higijeni in zdravju mnogo boljše!

— **Prof. kalitellem nočnega mlru** se ne ukrene v Gorici nikoli ničesar. Ob sobotah n. pr. razgrajajo pijanci lahko po ulicah kolikor želijo, meni nič, tebi nič, vse stoji, kakor bi bilo pribito. Lipovi bogovi so res ti občinski svetovalci!

— **Lepaki,** katere je dala »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani nalepiti na reklamnih tablah po gorških ulicah, so bili že v soboto pilepljeni povsod. Vidimo in vemo, da bo de razširjanje »Dneva« magistratovce zelo v oči. Uslužbenci, ki so pri podjetju za lepljenje plakatov, niso videli blaženega trenutka, ko bodo reklamske lepake za list »Dan« prelepili. Svojo željo pa so si utešili na ta način, da so že v soboto navseogodaj nalepili povrh neke odredbe gorškega magistrata, tičočee se neke zasebne šole. Menijo pač, da na ta način zataje slovenski živeli v Gorici, in ga odvrnejo potemtakem, da ne bo de kupoval edinega slovenskega neodvisnega dnevnika »Dan«; zelo so se seveda pri računu všteli, kajti Goričani vedo že itak, kaj je »Dan« in ga zato tudi v obilni meri podpirajo. V teku par tednov se je »Dan« razširil z neverjeno naglico; to pa zaradi tega, ker ve masa, da je njena rešitev mogoča edinole potom lista, ki ne pripada nobeni stranki in je vedno nagnjen na demokratično stran. »Dan« je prijatelj delavstva, zaslužnjeh in zatiranih!!

Prosveta.

— **Slovenska opera.** Težave, ki so spričo letošnjih izjemnih razmer pri slovenskem deželnem gledališču svoje sence morale metaati na početek tekoče sezone so premagane: s torkom 22. t. m. šele more začeti gledališki obrat, kakršnega si želi intendantca. Ne bi bilo prav, če bi kdo krivdo zakasnelosti hotel pripisovati njej, pa ne bi hotel preudariti, da so jo razmere prisilile mašiti vrzeli, ki so morale nastati. Zdej je pot uglajena, ravnovesje med dramo in glasbenimi prireditvami je uravnano; v torek 22. oktobra se uprizori veliko Wagnerjevo operno delo »Večni mornar«, sledi mu v najkrajšem času Suppejev Boccaccio, drama pa ima pripravljenih celo vrsto za naš oter vsestranski odgovarjajočih del. — Wagnerjev »Večni mornar« je pri nas prvič in zadnjič pel pred desetimi leti (1902). Ves kulturni svet praznuje letošnjo sezono tridesetletnico Wagnerjeve smrti. Zato je bilo prav, če se je tudi slovenska opera na svoj skromni način spomnila glasbenika in njegovim manom v čast na repertoar stavila njegovega »Večnega mornarja.« Bilo je leta 1839., ko je sedaj povsem svetu tako proslavljeni Wagner v Rigi (na Ruskem) nepoznan in nepripoznan kot gledališki kapelnik živel življenje, ki je bilo podobnejše življenju zadnjega vaškega ščeneta nego življenju človeka. Da se reši neznosnih odnosov, je Wagner sklenil ubežati. Izlepa ni šlo, zato je bilo treba zvliače. Preobčena sta be-

žala on in njegova žena iz Rige izpod strogo ruske oblasti v svobodni London. Tri tedne in pol je trajal ta beg po vodi. Kakor da je nebo zarotilo proti beguncema, je na morju neprestano divjal najhušji vihar; ladja, ki sta na njej našla pribežališče Wagner in njegova žena, je bila postala igrača valov. Strašni, neprestani viharji so jo vrgli ob norveško obalo, med skalo-ljovje, čigar romantika je v Wagnerju morala vzbuditi spomin na pripovedko o večnem mornarju, ki brez miru bega po svetu, dokler ga ne odreši zvestoba brezpogojno udanega mu dekleta. Wagner je prišel v Pariz. Nepoznan in nepripoznan je tam moral živeti življenje, ki mu je gospodinjila skrajna beda. In v tistih dneh, polnih bridkosti in hrepenenja po dnevnih odrešitve, je v njem poetična misel o večnem Holandcu, ki išče srečo, srčni mir in duševni pokoj, dobila konkreten izraz: nastal je »Večni mornar«. S srčno krvjo pisana drama hrepenenja po odrešitvi. Snov mu je dala starodavna pripovedka, pripovedujoča o holandskem mornarju, ki se je bil nekoč prešerno zaklel, da ne odneha preje, predno ne objadra katerega kolisibodi rtiča, pa naj je vihar še tako hud. Vrag je prešernega mornarja prijel za besedo, pa mora zakleti mornar na črni ladji z rdečimi jadrji švigati krog rtov, strah vsem mornarjem, zdaj tu, zdaj tam, brez miru, mimo kateregoli rtiča. Vskakih sedem let enkrat sme na kopno, in če najde žensko, ki mu bo na zemlji zvesta do groba, je rešen grozne kletve. Ze mnogokrat je večni mornar stopil na suho, zveste ženske pa doslej še ni našel. Vendar še vedno upa. (Prvo dejanje.) V norveškem fjordu se je ob hudem viharju ustavila ladja. Daland je njen kapitan. Samo malo milj ga še loči od domačega pristanišča, toda vihar je tolik, da ne more domov. Zato je pribežal v fjordovo varno zavetje. Pesem mornarjev. Pesem stražarja. Stražar zaspi. Huda vihra vrže v fjord še drugo ladjo, ladjo z rdečimi jadrji in črnimi jambori. Ladja večnega mornarja. Pesem večnega mornarja: kolikokrat je že iskal smrt, pa je zaklet ne more najti. Samo zvesta ženska ga more odrešiti. Daland pride in se s tujcem-sosedom seznanji. Gostoljubje. Tujec ga vpraša, ali nima morda hčerko. Daland mu odgovori, da jo ima, zvesto, lepo, dobro hčerko. Tujec jo zasnubi, Daland mu jo spričo tujčevega bogastva obljubi, treba samo, da jo vidita. (Drugo dejanje.) Dalandova hči, lepa Senta, z neutišljivim hrepenenjem pričakuje tisto nesrečno bitje, o katerem ve povedati mornarska pravljica, da je zakleta v nepokoj, dokler je ne odreši zvesto dekle: večnega mornarja. Kakor da jo je usoda odmenila za to, da ga baš ona reši zakletve. (Priateljice predejo za poročna oblačila, Senta pa je tiha.) Lovce Erik jo zasnubi, ona ga odbija, ker ji ni dano ljubiti drugega nego neodrešenca, večnega mornarja. (Njena balada o usodi večnega mornarja je jedro vse muzikal. pesnitve.) Erik spozna, da je Senta obvladala žel duha, da ne more drugače nego misliti na toli pričakovane Holandca. Vstopita njen oče Daland in tujec-Holandec. Oče Daland ji razloži, da je neznanec njen ženin. Tujec-Holandec vidi v Senti izpolnitev svojih najdrznejših sanj in upa, da je končno našel žensko, ki ga bo rešila zakletstva. (Tretje dejanje.) Tujec-Holandec in Senta sta zaročena. Praznuje se zaroka. Samo na Holandčevi ladji je vse mrtvo. Lovce Erik zasleduje Sento in jo skuša pregovoriti. Toda zastoj. Spominja jo na detinska leta. Takrat mu je bila obljubila zvestoba; zdaj je na tem, da jo prelomi. Holandec je slišal besede o nezvestobi, besedo o nezvestobi, ki zanj pomenja grob vseh nad končne rešitve. Ves obupan plane med nju. Senta mu skuša dokazati, da mu je zvesta vse dni svojega življenja, pa ga ne more prepričati: Holandec odjadra, neutolažljiv obup v sreč, prepričan, da na svetu ni ženskega bitja, ki bi ga moglo rešiti. Tedaj pa se Senta, nesrečna Senta vrže v morje, da ljubljenu mornarju izpriča svojo zvestobo do groba. Isti hip raztrešči strela Holandčevo barko, da se tudi on pogrezne na dno morja: ljubezen ju je združila, ljubezen ga je rešila. Zdej sta združena.

Vojna.

Zmagovita bolgarska armada. Bolgari pred Drinopoljem. Najnovejša telefonska in brzojavna poročila.

ZMAGOVITI BOLGARI.

Sofija, 21. oktobra. (Ob 11. zvečer.) Vzhodna bolgarska armada je dospela že tik pred drinopoljske utrdbе. Bolgari so danes po hudem boju z naskokom vzeli važni turški utrjeni postojanki Čirmen in Derviška. Splošno se domneva, da se bo Bolgarom posrečilo, Drinopolje obkoliti.

Sofija, 21. oktobra. Bolgari so danes po jako krvavem boju zavzeli mesto Čirmen ob reki Marici. Turki so se obupno branili. Na obeh straneh so precejšnje izgube. Boj je trajal več ur. Bolgarska artilerija je imenitno funkcijonirala, Turška posadka se je umaknila v Drinopolje. Takoj po zavzetju Čirmena, so Bolgari z vso silo naskočili tudi utrdbо Derviško. Turki se branijo povsod nenavadno hrabro, vendar ne morejo vzdrževati silnih bolgarskih naskokov.

Carigrad, 21. oktobra. Turška poročila zatrjujejo, da pride najbrž že koncem tega tedna do odločilnih bojov pri Drinopolju, katerega okolico so Turki silno utrđili. Turki so pripravljani na življenje in smrt in upajo trdno, da se bo pred Drinopoljem nehalo zmagonosno prodiranje vzhodne bolgarske armade.

Sofija, 21. oktobra. Vesti, da so prve bolgarske čete že dospеле pred drinopoljske utrdbе, se potrjujejo. Ni izključeno, da pride že tekom enega tedna do velikanske bitke, katere se bo

udeležilo okoli pol milijona Bolgarov in Turkov. V bolgarski armadi vlada radi dosedanji zmag velikansko navdušenje.

BOMBARDIRANJE MESTA KAVARNA.

Sofija, 21. oktobra. »Agence Bulgare telegraphique« poroča, da so se danes pojavile pred bolgarskim obmorskim mestom Kavarna turške bojne ladje, ki so takoj pričele mesto bombardirati. (Mesto Kavarna leži severovzhodno od Varne ob morju. Op. ured.) Bombardiranje Kavarne je vzbudilo v Sofiji velikansko ogorčenje in to tembolj, ker ni mesto čisto nič utrjeno. Bolgarska vlada bo pri vladah evropskih velenih energično protestirala proti takim nečuvnim napadom turškega brodogva na mesta, ki nimajo nobenih utrdb in se ne morejo braniti. Bombardiranje je napravilo v mestu velikansko škodo.

Sofija, 21. oktobra. Uradno se poroča, da so danes popoldne turške bojne ladje bombardirale bolgarsko obmorsko mesto Kavarna in napravile ogromno škodo. Krogije so razrušile vojašnico in carinski urad ter mnogo drugih manjših in večjih posopij. Radi bombardiranja je nastal tudi v mestu na več krajih požar, ki je napravil precejšnjo škodo. Prebivalci Kavarn so popolnoma obupani.

BLOKADA VARNE.

Sofija, 21. oktobra. Turško vojno brodogvie je bombardiralo danes tudi bolgarsko trdnjavo Varno, ne da bi doseglo kake uspehe. Bolgari so na bombardiranje odgovorili s trdnjavskimi topovi, nakar se je turško brodogvie polagama umaknilo proti jugu.

SRBSKE ZMAGE.

Belgrad, 21. oktobra. Iz Raške se poroča: Srbska armada, ki je udrla v Sandžak pri Raški, je že v soboto prekorčila mejo. Takoj prvi dan je naletela na hušil odpor od strani Turkov in mohamedanskih Albancev. Ko je stopila v akcijo tudi srbska artilerija, so se Turki na vsej črti umaknili nazaj. Srbi so dosedaj zavzeli že vse postojanke do mesta Novi Pazar. Jutri pade tudi Novi Pazar že v srbske roke. Prve srbske čete so že dospеле pred mesto, kjer se vrše silno hudi boj. Grmenje topov se sliši iz Novega Pazara notri do Raške.

Carigrad, 21. oktobra. Pri Nabovcu in Umordži je prišlo do silno krvavih bojov med Srbi in Turki. Na obeh straneh so izgube silno velike. Konečno so se morali Turki na vsej črti umakniti.

SULTAN ABDUL HAMID.

Carigrad, 21. oktobra. Ekssultana Abdula Hamida so danes prepeljali v Carigrad.

CAR ZA POLITIKO SASANOVA.

London, 21. oktobra. Tukajšnji politični krogi govore, da se bo car Nikolaj te dni odločno izjavil za politiko Sasanova.

POSLANSKA ZBORNICA AVSTRIJSKA.

Dunaj, 21. oktobra. Jutri se prične redno jesensko zasedanje avstrijske poslanske zbornice. Vlada bo predložila zbornici proračun, ki izkazuje 288.000 K prebitka. Pričakovati je, da pride takoj jutri do velikih kraljev radi znanega zadnjega fermana justičnega ministra dr. Hohenburgerja. Vrh tega bodo Čehi uprizorili kravate tudi radi zatvorjenja češke šole v III. okraju na Dunaju. Tudi Nemci se pripravljajo na kravate, ki bodo naperjeni proti novomenovanemu poľjedelskemu ministru Čehu Zenkerju.

V družbi drž. poslanca.

Napisal Lipe Figi. Brez dovoljenja tajništva S. L. S. poroča Pepe Radirka.

Gospod Joža Gostinčar, z voljo fajmoštrov in s pomočjo kaplanov in mežnarjev državni poslanec na Notranjskem, je povabil mene kot zvestega, torej tudi zanesljivega somišljenika S. L. S. in Pepe Radirko kot mojega nerazdružnega prijatelja na — liter vina. Na njegovo povabilo smo odšli v neko ljubljansko gostilno, katero pozna vsak vinopivec radi slabega vina. No, on je naročil »boljšega«: ko smo se vsedli v posebno sobo, si je gospod državni poslanec prižgal viržinko, natočil vina in pričel: »Poglej prijatelj Figi! Današnji dan mi bo ostal v neizbrisnem spominu. Kako sem si želel v življenju nekaj takega. Kakor sem bil v državnem zboru slabo razpotožen, (in to je bilo večkrat) vedno sem si mislil: Sai še ni vseh dni konec. In glej, prošil sem Susteršiča, Kreka, Štefeta in Terseglava in moja prošnja je bila uslišana.«

»Danes je res pravi zgodovinski dan za Slovence in Hrvate« je pripomnil Radirka.

»Kaj za Slovence, kaj za Hrvate! — se je žudil gospod državni poslanec — »ti bodo živeli ravno tako, kakor so živeli prej! Ampak mi, mi.« In potegnil je parkrat svojo viržinko, da se je zakadila sobica in zakrila njegovo lepo rejeno obličje v tobakovem dimu. »To so same besede, katere govore fisti, ki so zato plačani. A vi mislite, gospod Radirka, da smo se mi sešli večeraj in danes zato, da se posvetujemo, kako odpraviti Cuvaja, ali kako se onemogoči naseljevanje Židov na Hrvaškem? Ah mislite, da smo mi tako preklicano neumni, da bi vrgli dva dni kar takole stran za tako stvar, ki jo ni mogoče izvršiti? Veste, mi nismo prijatelji dolgih govorov in konferenc, saj tudi te dva

dni ni bilo vse skupaj vredno ene fige. Ampak naš Susteršič je diplomat in je dejal: »Da bo lepše izgledalo, bomo raztegnili na dva dni.« In tako se je zgodilo, mi smo dva dni farbali ljudi, Union je pa delal kupčijo kakor že dolgo ne. In počasi pa gotovo smo si razdelili delo. Delo smo dobili vsi. Jaz bi dobil seveda kaj boljšega, da bi se le malo razumel na tiste kluge, ki jim pravimo paragrafi; pa obrnem luč — e, ljudimana kakor hočem, vselej se mi zdi, da je narobe. In tako sem dobil samo naglo, da Hrivate socialno podkujem. Sčasoma bo že tudi kaj boljšega padlo.

»A, torej niste Slovenci in Hrivate združili?« je vprašal Radirka potem, ko je spil.

»I, seveda smo jih, ampak kako: Izmed Hrvatov dobi eden za kogar se bodo sami odločili ministrski stolček, čez dva meseca gre v penzijo, potem ga zasede Susteršič; da pa dobijo najprvo Hrvatje stolček, je pa tudi zasluga Susteršiča.«

»Zakaj pa je tako proketo neumen?« vprašam in naročim na zdravje Hrvatov in na Gostinčarjev račun še liter boljšega.

»Ti si neumen, Figi, ti! A ne veš, da se Hrvatje radi puntajo. Če bi ne bil minister iz njihove srede, odstopijo od nas in mi imamo potem ravno toliko kakor Turki od Tripolisa, če še ne manj. Tako pa bodo imeli par mesecev ministra, potem ga bodo z našo pomočjo lepega dne vsi skupaj prav lepo polomili, no, in kaj bo potem kazalo? On gre v penzijo, na njegovo mesto pa pride Susteršič!«

»Ja, kako se pa more že vnaprej vedeti?« vpraša Radirka.

»Poglejta, to je pa tako: Star človek ve, kdaj se bo vreme izprevrгло, ker ima revmatizem, kaj ne?«

»Kaj pa, kaj pa!«

»No, in mi vemo, ker se bližajo volitve, da ne pojde kar tako lahko kakor popreje, ko še ni bilo tistih fonografov, to se pravi paragrafov. On ima samo sedaj še gotovo zmago. No, in potem postane minister, no, povejta, ali še ne razumeta hrvaško-slovenskega sestanka?«

In pogledal naju je tako ostro, da se nisva upala ugovarjati. Ko smo odhajali iz gostilne je dejal Radirka: »Prijatelj, to je mož! Za pijačo da, in vesel je, da more kaj novega povedati. Takih mož in njihove družine je lahko vesel Boltatu Pepe iz Kodeluga!«

III. slovenski vsesokolski zlet 1913.

Mirno in tiho se vrše redne priprave za III. slovenski vsesokolski zlet, ki se ima vršiti sredi meseca avgusta 1913 v Ljubljani. Ljubljanski Sokoli so se porazdelili v raznovrstne odseke, ki že vsi živahno delujejo. V veliki družini je že pri pridnem delu, pri svoji lastni pripravi za zlet. Kjer pa še niste začeli, bratje ne odlašajte! Čas hitro teče in kmalu se približajo zletni dnevi. Vsak Sokol stoji na svojem mestu in izvršuj točno naročeno mu delo, vsak si bodi v svesti, da tu gre pokazati našemu svetu, do kolike višine se je razvil na telesni kreposti in na inteligenci uma po splošnem napredku hrepeneči slovenski Sokol.

A ti narod slovenski med Muro in Adrijo, ti rod, iz katerega se je porodilo telesno in duševno najlepše dete tvoje, tvoj Sokol in tvoja Sokolica; ali boš ti le od strani zrl in se ne bodeš udeležil skupne radosti in slave? Ti spadaš v naš veliki sokolski dom in s teboj vred in s tvojo pomočjo hočemo ustanoviti v pravem pomenu besede sokolsko domovino. Rojaki in ve vrle Slovenke, pridružite se našim vrstam, podpirajte naše sokolsko stremljenje, vsak po svoji moči! Slovenci in Slovenke vsi pod sokolsko zastavo!

100.000 sokolskega članstva štejejo ob 50letnem jubileju, ta mogočen oglaš se je raz-

širil lani obsorej iz bratske »Česke Obce sokolske«. In mi slovenski Sokoli? Ali nas bo po preteku prvega petdesetletja 10.000? Bratje, delajmo z vsemi močmi na to, da pomnožimo vrste članstva in telovadcev!

Sokolsko članstvo bo imelo na zletu velike udobnosti, toda teh bodo deležni le oni, ki so prigrisali najpozneje 31. maja 1913 svoj vstop v sokolske vrste. S tem se hoče zabraniti izkoriščanje člansk. udobnosti onim »zletnim Sokolom« ki malo pred zletom vstopajo v sokolska društva, samo zato, da se lahko pocieni deleže zleta in paradirajo na njem. Slovenci, pokažite, da ste zavedni Sokoli in vstopite pravočasno v sokolsko organizacijo, ki skrbi za telesni in npravnstven prospeh vsakega posameznega člana, ter služi tako neposredno svojemu narodu in državi.

Zletni časni odbor. Dne 29. septembra se je vršil prvi sestanek članov častnega odbora za III. slovenski vsesokolski zlet. Za predsednika je bil izvoljen soglasno župan ljubljanski brat dr. Ivan Tavčar, I. podpredsednik brat Luka Svetec (Litija) II. podpredsednik Peter vitez Grasselli, oba Sokola že od ustanovitve »Južnega Sokola« v Ljubljani; ostali člani častnega odbora so vsi že živeči člani »Južnega Sokola« in sicer bratje Arnel Rajko, Drenik Fr., Hanuš Josip (Zagreb), Kajzeli Alojzij, Kobler Avgust, Kremžar Avgust, Meyer Vilko (Reka), Mulaček Fran, dr. Munda Fran, Murnik Ivan, Ravnikar Rajmund, Oreš V., Petričič Vaso, Skale Pavel, Souvan Ferdinand, Steinmetz Alojzij (Banjaloka), Turk Hugo ter brati, ki so si priborili za razvoj slovenskega sokolstva posebne zasluge: Ivan Hribar, dr. Vladimir Ravnihar, Filip Supančič in dr. Dragotin Treo (Gorica).

Zletni odseki, kolikor jih je že sklicanih, so si izbrali naslednja vodstva: Finančni odsek: predsednik Gruden Mirko, podpredsednik Malenšek Josip, blaginjak Drahsler Milan, namestnik Klobučar Dragotin, zapisnikar Dolenc Ciril, tajnik dr. Ažman Jos. — Stavbeni odsek: predsednik stavb. sveinik Duffe J., I. podpredsednik Zakotnik J., II. podpredsednik ing. Zupanec Viktor, zapisnikar ing. Poženek Albert, tajnik dr. Rupnik J. — Stanovanjski odsek: predsednik dr. Alojzij Kokalj, I. podpredsednik Šebenik Dragotin, II. podpredsednik Bleiweis Janko, vitez Trsteniški, zapisnikar Lenček J., tajnik dr. Berce Janko. — Sanitetni odsek: predsednik c. kr. vladni svetnik dr. Edo Slajmer, I. podpredsednik dr. Ivan Jenko, II. podpredsednik Ubald pl. Trnkoczy. — Veselični odsek: predsednik Alojzij Lilleg, I. podpredsednik dr. Miljutin Zarnik, II. podpredsednik prof. J. Jug, zapisnikar J. Zorko, tajnik dr. Fran Zupan. — Tajniško - časnikarski odsek: predsednik Kajzeli Bogumil, podpredsednik Trstenjak Anton, zapisnikar in tajnik dr. Sajovic Gvidon.

(Dalle.)

Odgovorni urednik Rađivoj Korene.
Last in tisk »Učiteljske tiskarne.«

Mali oglasi.

Proda se po nizki ceni popolnoma nova naprava za sodavičarsko obrt. Kje pove »Prva anončna pisarna.«

Dr. Josip Pogačnik

zdravnik - strokovnjak za očesne, ušesne, nosne in vratne bolezni

ne ordinira osem dni.

Tužnim srecem naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je po dolgem trpljenju danes zjutraj ob 4. uri umrl, previden s svetimi zakramenti, naš iskreno ljubljani soprog in dobri oče ter stari oče, gospod

Anton Snoj

strojevodja v pok. in posestnik.

Zemski ostanki dragega pokojnika se bodo v torek, dne 22. oktobra t. l. ob pol 4. uri popoldne iz deželne bolnice prepeljali na pokopališče v Dravlje ter položili v lastno rakev k večnemu počitku.

Sv. zadušne maše se bodo služile v raznih cerkvah.

V Spodnji Šiški, dne 21. oktobra 1912.

Anton Snoj   Marija Snoj   Mici Šlegel, Angela Jezeršek
sin.   soproga.   hčeri.

Peter Šlegel, Oroslav Jezeršek   Vnuki in vnukinje.

zeta.

Prvi pogrebni zavod Josip Turk.

Samo po K 4 — več sto pelerin s kapucami ali pa otročje obleke (kostumi).

Samo po K 6 — daljše pelerine ali pa kamgarnaste hlače za gospode.

Samo po K 8 — najdaljše pelerine ali pa moderno izdelane obleke za gospode.

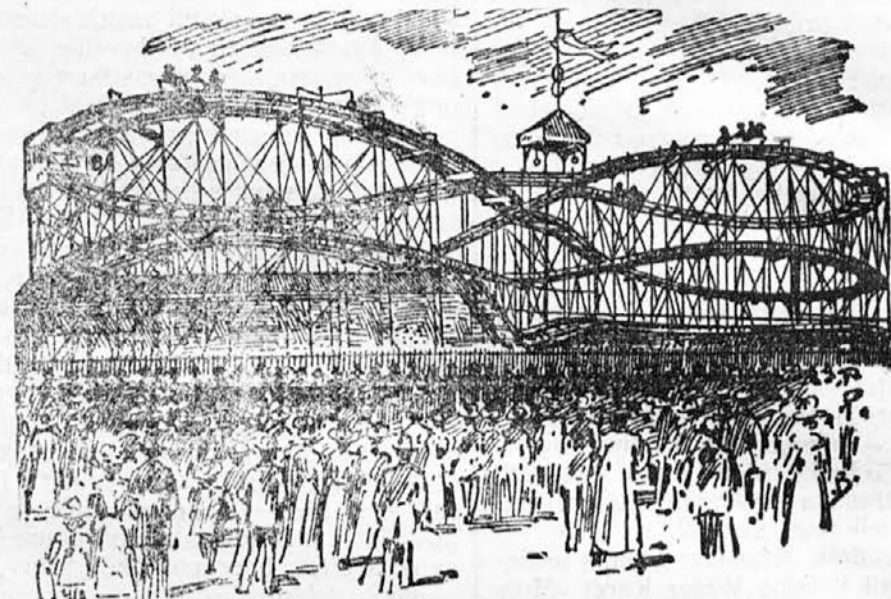
V damski konfekciji vedno velika izbira. Postrežba točna. Cene nizke.

„Angleško skladišče oblek“
O. Bernatovič, Ljubljana, Mestni trg šte. 5.

Slovenci! Spominjajte se naše prekoristne Ciril in Metodove šolske družbe!

Lattermanov drevored. Za kratek čas žeznica v podobi osmice (drčalnica). Odprto je od danes naprej.

Samo kratek čas

Samo kratek čas

Moderna damska konfekcija

kakor plašči, kostumi, hišne halje, vrhnja krila v krasni izbiri po zelo solidnih cenah

v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana

nasproti glavne pošte.

== Še nikdar niste kupili po tako nizkih cenah! ==

Radi velike zaloge vseh šolskih in uradniških potrebščin

kakor tudi galanterijskih predmetov prodajam po zelo nizkih cenah na drobno in debelo. Trgovina s papirjem in galanterijskim blagom:

FR. IGLIČ, Ljubljana

Mestni trg št. 11.—13. - Mestni trg št. 11.—13.

POZOR! POZOR!

POZOR! POZOR!

Mestna hranilnica ljubljanska

v Ljubljani, v lastni hiši, Prešernova ulica št. 3.

Največja slovenska hranilnica!

Denarna prometa koncem leta 1911: 614,5 milijonov kron.

Stanje hranilnih vlog nad 42,000.000 K.   Rezervni zaklad nad 1,300.000 K.

Sprejema vloge vsak delavnik. Sprejema tudi vložne knjižice drugih denarnih zavodov. Obrestuje po

4 1/4 %

brez odbitka. — Za vloge jamči rezervni zaklad hranilnice in mestna občina ljubljanska z vsem svojim premoženjem in z vso davčno močjo.

Poslovanje nadzoruje c. kr. deželna vlada.

Izključena je vsaka špekulacija in izguba vložnega denarja.

Posoja na zemljišča in poslopa proti 5% obrestim in najmanj 1/2% amortizacije. Za varčevanje ima vpeljane lične

domače hranilnike.

Posoja tudi na menice in vrednostne papirje.

Ozirajte se na tordke, ki oglašajo v „Dnevu“

